

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL ATHANASIOS RANTOS
prezentate la 21 septembrie 2023¹

Cauza C-301/22

Peter Sweetman

împotriva

An Bord Pleanála,

Ireland and the Attorney General,

cu participarea

Bradán Beo Teoranta,

Galway City Council,

Environmental Protection Agency

[cerere de decizie preliminară formulată de High Court (Înalta Curte, Irlanda)]

„Trimitere preliminară – Mediu – Directiva 2000/60/CE – Cadrul de politică a Uniunii Europene în domeniul apei – Articolul 4 alineatul (1) litera (a) – Obiective de mediu referitoare la apele de suprafață – Obligația statelor membre de a nu autoriza un proiect care poate provoca o deteriorare a stării unui corp de apă de suprafață – Articolul 5 și anexa II – Caracterizarea tipurilor de corpuri de apă de suprafață – Articolul 8 și anexa V – Clasificarea stării ecologice a apelor de suprafață – Lac cu o suprafață mai mică de 0,5 km² – Absența unei obligații de a caracteriza și de a clasifica acest corp de apă – Obligații care revin statului membru în cazul unui proiect de amenajare care poate afecta corpul de apă menționat”

I. Introducere

1. Un stat membru este obligat să efectueze caracterizarea, în sensul articolului 5 și al anexei II la Directiva 2000/60/CE², și ulterior clasificarea stării ecologice, în sensul articolului 8 și al anexei V la această directivă, a tuturor lacurilor situate pe teritoriul său, a căror suprafață este mai mică de 0,5 km²? În cazul unui răspuns negativ, ce obligații revin acestui stat membru în temeiul directivei menționate pentru a asigura protecția unui astfel de corp de apă atunci când poate fi afectat de un proiect de amenajare? Acestea sunt în esență întrebările adresate de High Court (Înalta Curte, Irlanda).

¹ Limba originală: franceza.

² Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO 2000, L 327, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 6, p. 193).

2. Aceste întrebări se situează în continuarea Hotărârii din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, punctul 50), în care Curtea a statuat că, sub rezerva acordării unei derogări, orice deteriorare a stării unui corp de apă trebuie evitată, independent de planificările pe termen mai lung prevăzute de planuri de gestionare și de programe de măsuri.

3. Cererea de decizie preliminară a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Peter Sweetman (denumit în continuare „reclamantul”), pe de o parte, și An Bord Pleanála (Agenția de Amenajare a Teritoriului, Irlanda, denumită în continuare „Agenția”), pe de altă parte, în legătură cu autorizarea unui proiect de amenajare care constă în extragerea apei dintr-un lac a cărui suprafață este de 0,083 km².

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

4. Articolul 1 din Directiva 2000/60, intitulat „Obiectul”, prevede:

„Obiectul prezentei directive este de a stabili un cadru pentru protecția apelor interioare de suprafață, a apelor de tranziție, a apelor de coastă și a apelor subterane, urmărind:

- (a) prevenirea deteriorărilor ulterioare, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice și, în ceea ce privește necesitățile de apă ale acestora, a ecosistemelor terestre și a zonelor umede care depind în mod direct de ecosistemele acvatice;

[...]

5. Articolul 2 din această directivă, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

- 1. «ape de suprafață» înseamnă apele interioare, cu excepția apelor subterane; apele de tranziție și apele de coastă și, în ceea ce privește starea chimică, apele teritoriale;

[...]

5. «lac» înseamnă un corp de apă interioară de suprafață stătătoare;

[...]

- 10. «corp de apă de suprafață» înseamnă o parte distinctă și semnificativă a unei ape de suprafață, cum ar fi un lac, un rezervor, un curent de apă, un râu sau un canal, o parte a unui curent de apă, râu sau canal, o apă de tranziție sau un segment din apele de coastă;

[...]

- 17. «starea unei ape de suprafață» este expresia generală a stării unui corp de apă de suprafață, determinată pe baza celei mai nefavorabile valori a stării sale ecologice și chimice;

[...]

21. «stare ecologică» este expresia calității structurii și a funcționării ecosistemelor acvatice asociate apelor de suprafață, clasificată în conformitate cu anexa V;

[...]”

6. Articolul 4 din directiva menționată, intitulat „Obiective de mediu”, prevede la alineatul (1):

„La punerea în aplicare a programelor de măsuri prevăzute în planul de gestionare a districtului hidrografic:

(a) în ceea ce privește apele de suprafață

- (i) statele membre pun în aplicare măsurile necesare pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă de suprafață, sub rezerva aplicării alineatelor (6) și (7) și fără a aduce atingere alineatului (8);
- (ii) statele membre protejează, îmbunătățesc și refac toate corpurile de apă de suprafață, sub rezerva aplicării alineatului (iii) în ceea ce privește corpurile de apă artificiale și corpurile de apă puternic modificate cu scopul de a obține o stare bună a apelor de suprafață în termen de cel mult 15 ani de la data intrării în vigoare a prezentei directive, în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa V, sub rezerva aplicării prelungirilor determinate în conformitate cu alineatul (4) și a aplicării alineatelor (5), (6) și (7), fără a aduce atingere alineatului (8);
- (iii) statele membre protejează și îmbunătățesc toate corpurile de apă artificiale și corpurile de apă puternic modificate cu scopul de a obține un potențial ecologic bun și o stare chimică bună pentru apele de suprafață în termen de cel mult 15 ani de la data intrării în vigoare a prezentei directive, în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa V, sub rezerva aplicării prelungirilor determinate în conformitate cu alineatul (4) și a aplicării alineatelor (5), (6) și (7), fără a aduce atingere alineatului (8);

[...]

(c) în ceea ce privește zonele protejate

Statele membre asigură respectarea tuturor standardelor și obiectivelor în termen de cel mult 15 ani de la data intrării în vigoare a prezentei directive, cu excepția cazului în care există dispoziții contrare în legislația comunitară pe baza căreia a fost stabilită fiecare zonă protejată.

[...]”

7. Articolul 5 din aceeași directivă, intitulat „Caracteristici ale districtelor hidrografice, analiza impactului activităților umane asupra mediului și analiza economică a utilizării apei”, are următorul cuprins, la alineatul (1):

„Fiecare stat membru trebuie să se asigure de faptul că pentru fiecare district hidrografic sau pentru porțiunea unui district hidrografic internațional care se află pe teritoriul său se efectuează:

– o analiză a caracteristicilor acesteia;

- o analiză a impactului activităților umane asupra stării apelor de suprafață și a apelor subterane și
- o analiză economică a utilizării apei;

în conformitate cu specificațiile tehnice enunțate în anexele II și III și că acestea sunt finalizate în termen de cel mult patru ani de la data intrării în vigoare a prezentei directive.”

8. Articolul 6 din Directiva 2000/60, intitulat „Registrul zonelor protejate”, prevede la alineatul (1) că statele membre asigură întocmirea în fiecare district hidrografic a unui registru sau a mai multor registre care să cuprindă toate zonele situate în districtul respectiv, pentru care s-a stabilit că este necesară o protecție specială în cadrul unei legislații comunitare speciale privind protecția apelor de suprafață și a apelor subterane sau conservarea habitatelor și a speciilor care depind în mod direct de apă.

9. Articolul 8 din această directivă, intitulat „Monitorizarea stării apelor de suprafață, a apelor subterane și a zonelor protejate”, prevede:

„(1) Statele membre asigură elaborarea de programe de monitorizare a stării apelor cu scopul de a obține o viziune coerentă și completă asupra stării apelor din cadrul fiecărui district hidrografic:

- în cazul apelor de suprafață, aceste programe se referă la:
  - (i) volumul și nivelul sau rata debitului, în măsura în care acesta prezintă importanță pentru starea ecologică și chimică, și potențialul ecologic și
  - (ii) starea ecologică și chimică și potențialul ecologic;
- [...]
- în cazul zonelor protejate, programele de mai sus sunt completate cu specificațiile conținute în legislația comunitară pe baza căreia s-a stabilit fiecare zonă protejată.

(2) [...] Monitorizarea respectivă se efectuează în conformitate cu cerințele stabilite în anexa V.

[...]”

10. Articolul 11 din directiva menționată, intitulat „Programul de măsuri”, prevede la alineatele (1)-(3):

„(1) Pentru fiecare district hidrografic sau pentru acea parte a unui district hidrografic internațional situat pe teritoriul său, fiecare stat membru asigură întocmirea unui program de măsuri care să țină seama de rezultatele analizelor prevăzute la articolul 5, în vederea realizării obiectivelor stabilite la articolul 4. Aceste programe de măsuri se pot referi la măsurile care rezultă din legislația adoptată la nivel național și care acoperă întreg teritoriul unui stat membru. Dacă este necesar, un stat membru poate adopta măsuri aplicabile tuturor districtelor hidrografice și/sau acelor părți ale districtelor hidrografice internaționale care se află pe teritoriul său.

(2) Fiecare program de măsuri include măsurile «de bază» indicate la alineatul (3) și, dacă este necesar, măsuri «suplimentare».

(3) Măsurile «de bază» constituie cerințele minime care trebuie respectate și includ:

[...]

(e) măsurile de control al captărilor de apă dulce din apele de suprafață și din apele subterane și al îndiguirilor de apă dulce de suprafață, inclusiv întocmirea unuia sau a mai multor registre privind activitățile de captare a apei și instituirea unei autorizații prealabile pentru captare și îndiguire a apei. Controalele trebuie revizuite periodic și, dacă este necesar, actualizate. Statele membre pot scuti de efectuarea controalelor acele activități de captare și de îndiguire care nu au un impact semnificativ asupra stării apelor;

[...]”

11. Potrivit anexei II la Directiva 2000/60:

„(1) Apele de suprafață

1.1. Caracterizarea tipurilor de corpuri de apă de suprafață

Statele membre identifică situarea și granițele corpurilor de apă de suprafață și efectuează o caracterizare inițială a acestor corpuri în conformitate cu metodologia descrisă în continuare. În vederea acestei caracterizări, statele membre pot regrupa corpurile de apă de suprafață.

- (i) Corpurile de apă de suprafață din interiorul unui district hidrografic sunt definite ca aparținând uneia dintre următoarele categorii de ape de suprafață – râuri, lacuri, ape de tranziție sau de coastă – sau ca fiind corpuri de apă de suprafață artificiale sau corpuri de apă de suprafață puternic modificate.
- (ii) Pentru fiecare categorie de ape de suprafață, corpurile de apă de suprafață din cadrul districtului hidrografic respectiv sunt clasificate în funcție de tip. Aceste tipuri sunt definite fie pe baza «sistemului A», fie pe baza «sistemului B», definite la punctul 1.2.
- (iii) Dacă se utilizează sistemul A, corpurile de apă de suprafață din interiorul districtului hidrografic sunt mai întâi repartizate în ecoregiuni în conformitate cu ariile geografice definite la punctul 1.2 și indicate pe harta corespunzătoare din anexa XI. Corpurile de apă din fiecare ecoregiune sunt apoi repartizate pe tipuri de ape de suprafață în funcție de descriptorii indicați în tabelele pentru sistemul A.
- (iv) Dacă se utilizează sistemul B, statele membre trebuie să obțină cel puțin același nivel de clasificare pe care l-ar obține folosind sistemul A. În mod corespunzător, corpurile de apă de suprafață din districtul hidrografic sunt clasificate pe tipuri utilizând valorile pentru descriptorii obligatorii și pentru acei descriptorii sau acele combinații de descriptorii opționali care sunt necesari pentru a se asigura îndeplinirea condițiilor de referință biologice specifice fiecărui tip.

[...]

1.2. Ecoregiuni și tipuri de corpuri de apă de suprafață

[...]

1.2.2. Lacuri

Sistemul A

Tipologie stabilită	Descriptori
Ecoregiune	Ecoregiuni ilustrate pe harta A din anexa XI
Tip	<p>Tipologia altitudinii</p> <p>zonă depresionară înaltă: > 800 m</p> <p>altitudine medie: 200-800 m</p> <p>zonă depresionară: < 200 m</p> <p>Tipologia adâncimii pe baza adâncimii medii</p> <p>< 3 m</p> <p>3-15 m</p> <p>> 15 m</p> <p>Tipologia dimensiunii pe baza suprafeței</p> <p>0,5-1 km²</p> <p>1-10 km²</p> <p>10-100 km²</p> <p>> 100 km²</p> <p>Geologie</p> <p>calcaroasă</p> <p>silicioasă</p> <p>organică</p>

Sistemul B

Caracterizare alternativă	Factori fizici și chimici care determină caracteristicile lacului și, în consecință, structura și compoziția populației biologice
Factori obligatorii	<p>altitudine</p> <p>latitudine</p> <p>longitudine</p> <p>adâncime</p> <p>geologie</p> <p>dimensiune</p>
Factori opționali	[...]

[...]”

12. Anexa IV la această directivă, intitulată „Zone protejate”, prevede la punctul 1 că registrul zonelor protejate prevăzut la articolul 6 din directiva menționată include diferite tipuri de zone protejate, printre care zonele desemnate pentru protecția habitatelor sau a speciilor, în care menținerea sau îmbunătățirea stării apelor este un factor important al acestei protecții, inclusiv siturile Natura 2000 relevante desemnate în temeiul Directivei 92/43/CEE³ și al Directivei 79/409/CEE⁴.

13. Anexa V la aceeași directivă precizează, în ceea ce privește starea apelor de suprafață (punctul 1), elementele calitative pentru clasificarea stării ecologice (punctul 1.1), printre altele cu privire la lacuri (punctul 1.1.2).

³ Directiva Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO 1992, L 206, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 109).

⁴ Directiva Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (JO 1979, L 103, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 77).

B. Dreptul irlandez

14. Directiva 2000/60 a fost transpusă în dreptul irlandez prin diferite regulamente, printre care European Communities (Water Policy) Regulations 2003 [Regulamentul din 2003 privind Comunitățile Europene (Politica în domeniul apei)]⁵ și European Union (Water Policy) Regulations 2014 [Regulamentul din 2014 privind Uniunea Europeană (Politica în domeniul apei)]⁶.

III. Litigiul principal, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

15. Loch an Mhuilinn este un lac interior privat fără mare, situat pe insula Gorumna, în comitatul Galway (Irlanda), a cărui suprafață este de 0,083 km², respectiv 8,3 hectare (denumit în continuare „lacul”). Acesta nu a fost identificat de Environmental Protection Agency (Agenția pentru Protecția Mediului, Irlanda, denumită în continuare „EPA”)⁷ ca fiind un corp de apă care intră sub incidența Directivei 2000/60 pentru motivul că nu îndeplinea criteriile prevăzute de această directivă, referitoare la suprafața sau la localizarea într-o zonă protejată. În consecință, EPA nu a efectuat clasificarea stării ecologice a lacului, în sensul anexei V la directiva menționată⁸.

16. Societatea Bradán Beo Teoranta a solicitat Agenției autorizația de a extrage din lac un maxim de 4 680 m³ de apă dulce pe săptămână, până la 22 de săptămâni pe an, din luna mai până în luna septembrie⁹. Această extracție urma să aibă loc timp de patru ore pe zi, cel mult patru zile pe săptămână, apa dulce extrasă fiind destinată să spele somonii bolnavi astfel încât aceștia să se vindece de amibiază și de păduchii de mare. Acești somoni se aflau în patru situri autorizate exploatate de societatea menționată în golful Kilkieran, situat în comitatul Galway. Se prevedea ca apa să fie pompată din lac prin intermediul unei conducte până la un zid de protecție propus pentru drumul de coastă, de unde o altă conductă urma să transporte apa către prelate, care să fie remorcate cu barca până la siturile în care urmau să fie tratați somonii (denumit în continuare „proiectul de amenajare”). Agenția a decis să acorde societății menționate autorizația solicitată.

17. Reclamantul a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la High Court (Înalta Curte, Irlanda), instanța de trimitere, arătând că, prin autorizarea proiectului de amenajare, Agenția a încălcat obligația care îi revine, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2000/60, de a lua măsurile necesare pentru a preveni deteriorarea stării acestui corp de apă de suprafață.

18. Prin hotărârea din 15 ianuarie 2021, instanța de trimitere a anulat decizia de autorizare a proiectului de amenajare pentru simplul motiv că nu respecta cerințele prevăzute de Directiva 2000/60. În această privință, potrivit instanței menționate, proiectul de amenajare afecta corpul de apă pe care îl constituie lacul. Însă, dat fiind că EPA a omis să efectueze clasificarea stării ecologice a lacului, Agenția s-ar fi aflat în imposibilitatea de a aprecia dacă proiectul de amenajare respecta condițiile prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din această directivă.

⁵ S. I. No. 722/2003.

⁶ S. I. No. 350/2014.

⁷ Din decizia de trimitere reiese că, potrivit articolului 7 din Regulamentul din 2003 privind Comunitățile Europene (Politica în domeniul apei), EPA este autoritatea competentă în Irlanda să identifice corpurile de apă în conformitate cu Directiva 2000/60.

⁸ În ceea ce privește corpurile de apă de suprafață, această anexă prevede o scară de cinci clase de stare ecologică, și anume „foarte bună”, „bună”, „medie”, „mediocră” și „deteriorată”. A se vedea Hotărârea din 28 mai 2020, Land Nordrhein-Westfalen (C-535/18, EU:C:2020:391, punctul 93).

⁹ În observațiile sale scrise, Agenția a arătat că aceste condiții au fost prevăzute pentru a asigura protecția corpului de apă respectiv.

19. În urma pronunțării acestei hotărâri, Bradán Beo Teoranta a decis să solicite avizul EPA, care nu era parte în litigiul principal și care nu a fost implicată în ședința pe fond, cu privire la rolul său în identificarea corpurilor de apă astfel cum este prevăzută de Directiva 2000/60. În răspunsul său din 28 ianuarie 2021 (denumit în continuare „răspunsul EPA”), care a fost transmis tuturor părților, EPA a arătat că, în opinia sa, nu exista nicio obligație de a efectua clasificarea stării ecologice a tuturor corpurilor de apă și că ea nu era obligată, nici în trecut, nici în prezent, să clasifice starea ecologică a lacului. În această privință, EPA a subliniat că, în cadrul strategiei comune de punere în aplicare a Directivei 2000/60, care implică Comisia Europeană, toate statele membre, țările în curs de aderare, Norvegia și alte părți interesate și organizații neguvernamentale, Comisia a elaborat Documentul de orientare nr. 2, intitulat „Identificarea corpurilor de apă”¹⁰ (denumit în continuare „Documentul de orientare nr. 2”). Potrivit secțiunii 3.5 din acest document¹¹, statele membre ar dispune de o marjă de manevră pentru a decide dacă obiectivele acestei directive, care se aplică tuturor apelor de suprafață, pot fi atinse fără a fi necesar să se identifice ca fiind corp de apă fiecare element minor, dar distinct și semnificativ, al apelor de suprafață.

20. În răspunsul său, EPA a arătat de asemenea că, în temeiul articolului 5 din Directiva 2000/60 și al punctului 1.2.2 din anexa II la aceasta, lacurile cu o suprafață mai mare de 0,5 km² trebuie identificate ca fiind corpuri de apă care intră sub incidența directivei menționate. În ceea ce privește lacurile cu o suprafață inferioară acestui prag, statele membre ar putea decide să le identifice ca fiind corpuri de apă care intră sub incidența directivei menționate, în special dacă sunt importante din punct de vedere ecologic, dacă se încadrează în una dintre zonele protejate menționate în anexa IV la aceeași directivă sau dacă au un impact negativ semnificativ asupra altor corpuri de apă de suprafață. În această privință, EPA și autoritățile irlandeze de coordonare a districtelor hidrografice ar fi aplicat aceste principii la selectarea corpurilor de apă lacustre. Astfel, toate lacurile cu o suprafață mai mare de 0,5 km², precum și cele mai mici lacuri situate într-o zonă protejată ar fi fost identificate ca fiind corpuri de apă care intră sub incidența Directivei 2000/60¹². Tot potrivit EPA, în ceea ce privește elementele de apă de suprafață neidentificate ca intrând sub incidența acestei directive, din secțiunea 3.5 din Documentul de orientare nr. 2 ar reieși că ar trebui să se aplice în privința lor „măsurile de bază” menționate la articolul 11 din directiva respectivă.

21. Instanța de trimitere arată că poziția EPA potrivit căreia Directiva 2000/60 nu impunea identificarea lacului ca fiind un corp de apă care intră sub incidența acesteia nu i-a fost comunicată în ședința privind fondul care a precedat hotărârea din 15 ianuarie 2021. Ținând seama de răspunsul EPA, Agenția a formulat o cerere de redeschidere a cauzei principale. La 16 aprilie 2021, instanța menționată a admis această cerere, repunând cauza respectivă pe rol. În această privință, instanța menționată subliniază că elementele evidențiate de EPA în răspunsul său sunt de natură să afecteze soluționarea cauzei principale și că, având în vedere jurisprudența națională referitoare la criteriile de reexaminare a unei hotărâri a High Court (Înalta Curte), pragul de redeschidere a acestei cauze a fost atins în mare măsură.

¹⁰ Acest document (disponibil numai în limba engleză) poate fi consultat la următoarea adresă: <https://circabc.europa.eu/sd/a/655e3e31-3b5d-4053-be19-15bd22b15ba9/Guidance%20No%20-%20-%20Identification%20of%20water%20bodies.pdf>. Traducerea extraselor citate în prezentele concluzii ne aparține.

¹¹ A se vedea p. 12 din acest document.

¹² În răspunsul său, EPA a precizat că, în Irlanda, numărul de lacuri este estimat la 12 000, de o dimensiune foarte variabilă, și că ea a identificat 800 de lacuri ca fiind corpuri de apă care intră sub incidența Directivei 2000/60.

22. În ceea ce privește decizia de a efectua o trimitere preliminară, instanța de trimitere subliniază că cauza principală ridică problema dacă toate corpurile de apă, indiferent de dimensiunea lor, trebuie să fie caracterizate în cadrul aplicării Directivei 2000/60, astfel încât, în contextul unei cereri de autorizare a unei amenajări care poate afecta un corp de apă de suprafață, instanța națională sesizată să fie în măsură să evalueze această amenajare în raport cu noțiunile de „deteriorare” și de „stare bună a apelor de suprafață”, în sensul acestei directive. În această privință, instanța de trimitere menționează, în primul rând, Hotărârea din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), în al doilea rând, faptul că EPA s-a întemeiat în mare măsură pe Documentul de orientare nr. 2 și pe practica Comisiei și, în al treilea rând, lipsa unei jurisprudențe a Curții cu privire la această chestiune.

23. În aceste condiții, High Court (Înalta Curte) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) a) Statele membre sunt obligate să caracterizeze și să clasifice ulterior toate corpurile de apă, indiferent de mărime, și, în special, există o obligație de a caracteriza și a clasifica toate lacurile cu o suprafață topologică mai mică de 0,5 km²?
- b) În ce măsură situația diferă în ceea ce privește corpurile de apă aflate într-o zonă protejată, dacă este cazul?
- 2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare litera a) este afirmativ, autoritatea competentă poate, în scopul acordării autorizației de dezvoltare, să acorde această autorizație pentru un proiect care poate afecta corpul de apă înainte ca acesta să fie caracterizat și clasificat?
- 3) În cazul în care răspunsul la prima întrebare litera a) este negativ, care sunt obligațiile unei autorități competente atunci când aceasta ia o decizie cu privire la o cerere de autorizare a dezvoltării care poate afecta un corp de apă care nu este caracterizat și/sau clasificat?”

24. Reclamantul, Agenția, guvernele irlandez, francez, neerlandez și polonez, precum și Comisia au prezentat Curții observații scrise.

IV. Analiză

A. Cu privire la prima întrebare preliminară litera a)

25. Prin intermediul primei întrebări litera a), instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 5 și 8 din Directiva 2000/60 trebuie interpretate în sensul că impun statelor membre să caracterizeze și să clasifice toate lacurile a căror suprafață este mai mică de 0,5 km².

26. Potrivit articolului 1 litera (a) din Directiva 2000/60, obiectul acesteia este de a stabili un cadru pentru protecția, printre altele, a apelor interioare de suprafață, urmărind prevenirea deteriorărilor ulterioare, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice și, în ceea ce privește necesitățile de apă ale acestora, a ecosistemelor terestre și a zonelor umede care depind în mod direct de ecosistemele acvatice.

27. În această privință, articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată impune două obiective distincte, deși intrinsec legate. Pe de o parte, conform articolului 4 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din directiva menționată, la punerea în aplicare a programelor de măsuri prevăzute în planul de gestionare a districtului hidrografic, în ceea ce privește apele de suprafață, statele membre pun în aplicare măsurile necesare pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă de suprafață, sub rezerva aplicării alineatelor (6) și (7) ale acestui articol și fără a aduce atingere alineatului (8) al acestuia (obligația de a preveni deteriorarea). Pe de altă parte, în aplicarea acestui articol 4 alineatul (1) litera (a) punctele (ii) și (iii), statele membre protejează, îmbunătățesc și refac toate corpurile de apă de suprafață cu scopul de a obține o stare bună cel mai târziu la sfârșitul anului 2015 (obligația de îmbunătățire)¹³.

28. Pentru a asigura realizarea de către statele membre a acestor obiective de mediu, aceeași directivă prevede o serie de dispoziții, printre altele cele ale articolelor 3, 5, 8, 11 și 13 din aceasta din urmă, precum și ale anexei V la aceasta, care stabilesc un proces complex ce cuprinde mai multe etape reglementate în detaliu, pentru a permite statelor membre să pună în aplicare măsurile necesare, în funcție de specificitățile și de caracteristicile corpurilor de apă identificate pe teritoriile lor¹⁴.

29. Mai precis, astfel cum reiese din jurisprudența Curții, pentru a îndeplini obiectivele de mediu definite la articolul 4 din Directiva 2000/60, statele membre trebuie să dispună de o imagine de ansamblu a caracteristicilor corpurilor de apă vizate. În acest scop, conform articolului 3 din această directivă¹⁵, statele membre identifică mai întâi bazinele hidrografice, le alocă unor districte și desemnează autoritățile competente. În continuare, ele efectuează *caracterizarea* corpurilor de apă prevăzută la articolul 5 alineatul (1) din directiva menționată și în anexele II (denumită în continuare „anexa II”) și III la aceasta. În temeiul acestei dispoziții, fiecare stat membru trebuie să se asigure de faptul că pentru fiecare district hidrografic care se află pe teritoriul său se efectuează o analiză a caracteristicilor acestuia, o analiză a impactului activităților umane asupra stării apelor de suprafață și o analiză economică a utilizării apei, în conformitate cu specificațiile tehnice enunțate în anexele II și III menționate¹⁶.

30. În ceea ce privește aceste specificații tehnice, punctul 1 din anexa II tratează apele de suprafață, iar punctul 1.1 din aceasta detaliază cerințele pe care statele membre, după ce au identificat situarea și granițele corpurilor de apă de suprafață, trebuie să le respecte în cadrul caracterizării inițiale a acestor corpuri de apă¹⁷. În această privință, punctul 1.1 subpunctul (i) din această anexă prevede că corpurile de apă de suprafață din interiorul unui district hidrografic sunt definite ca aparținând uneia dintre următoarele categorii de ape de suprafață: „râuri, lacuri, ape de tranziție sau de coastă – sau ca fiind corpuri de apă de suprafață artificiale sau corpuri de apă de

¹³ A se vedea Hotărârea din 5 mai 2022, Association France Nature Environnement (Impacturi temporare asupra apelor de suprafață) (C-525/20, EU:C:2022:350, punctul 34 și jurisprudența citată).

¹⁴ A se vedea Hotărârea din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, punctul 42), precum și, în acest sens, Hotărârea din 24 iunie 2021, Comisia/Spania (Deteriorarea spațiului natural Doñana) (C-559/19, EU:C:2021:512, punctul 41).

¹⁵ Articolul 3 din Directiva 2000/60, intitulat „Coordonarea măsurilor administrative în cadrul districtelor hidrografice”, prevede la alineatul (1) că „[s]tatele membre identifică bazinele hidrografice care se află pe teritoriul lor național și, în sensul prezentei directive, le alocă unor districte hidrografice. Dacă este necesar, bazinele hidrografice mici pot fi combinate cu bazine hidrografice mai mari sau pot fi grupate cu alte bazine hidrografice mici învecinate pentru a forma un district hidrografic. Dacă apele subterane nu se încadrează în totalitate într-un anumit bazin hidrografic, acestea sunt identificate și alocate celui mai apropiat sau celui mai adecvat district hidrografic [...]”.

¹⁶ A se vedea în acest sens Hotărârea din 24 iunie 2021, Comisia/Spania (Deteriorarea spațiului natural Doñana) (C-559/19, EU:C:2021:512, punctele 85-87).

¹⁷ Această dispoziție precizează că, în vederea acestei caracterizări, statele membre „pot” regrupa corpurile de apă de suprafață. În consecință, este vorba despre o simplă posibilitate, în vederea asigurării unei mai bune protecții a acestor corpuri de apă, iar nu despre o obligație.

suprafață puternic modificate”. Punctul 1.1 subpunctul (ii) din anexa menționată prevede că, pentru fiecare categorie de ape de suprafață, corpurile de apă de suprafață din cadrul districtului hidrografic respectiv sunt clasificate în funcție de tip, definit pe baza sistemelor denumite „sistemul A” sau „sistemul B” și definite la punctul 1.2 din aceeași anexă. Punctul 1.1 subpunctul (iii) din anexa II precizează că, dacă se utilizează sistemul A, corpurile de apă de suprafață din interiorul districtului hidrografic sunt mai întâi repartizate în ecoregiuni în conformitate cu ariile geografice definite la punctul 1.2 din această anexă și că corpurile de apă din fiecare ecoregiune sunt apoi repartizate pe tipuri de ape de suprafață în funcție de *descriptorii indicați în tabelele pentru sistemul A*.

31. În speță, instanța de trimitere urmărește să afle dacă trebuie să se caracterizeze, în sensul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2000/60 și al anexei II la aceasta, și ulterior să se clasifice, în sensul articolului 8 alineatul (1) și al anexei V la această directivă, un lac cu o suprafață mai mică de 0,5 km². Astfel cum arată această instanță, dincolo de situația unui asemenea lac, se ridică problema mai generală dacă, în toate statele membre, trebuie să fie caracterizate și clasificate toate corpurile de apă în cadrul aplicării directivei menționate.

32. Articolul 2 punctul 5 din Directiva 2000/60 definește un „lac” ca fiind un „corp de apă interioară de suprafață stătătoare”. Întrucât această definiție nu face referire la suprafață sau la alte criterii, nu este neapărat ușor să se facă distincție între un „lac” și alte corpuri de ape stătătoare cu o dimensiune mai mică, precum o baltă. Însă, în speță nu se contestă că Loch an Mhuilinn este un lac, în sensul articolului 2 punctul 5 menționat.

33. În ceea ce privește lacurile, punctul 1.2.2 din anexa II menționează, în cadrul sistemului A, o serie de descriptori, întemeiați pe caracteristicile fizice ale acestor corpuri de apă, și anume „tipologia altitudinii”, „tipologia adâncimii pe baza adâncimii medii”, „geologia”, precum și „tipologia dimensiunii pe baza suprafeței”. Aceasta din urmă este precizată după cum urmează: „0,5-1 km²”, „1-10 km²”, „10-100 km²” și „> 100 km²”. Prin urmare, descriptorul referitor la suprafață în cadrul sistemului A stabilește un prag minim de 0,5 km² pentru lacuri.

34. Din moment ce, conform prevederii exprese a articolului 5 alineatul (1) din Directiva 2000/60, caracterizarea trebuie efectuată în conformitate cu specificațiile tehnice enunțate printre altele în anexa II, este necesar să se constate că această directivă nu impune statelor membre, atunci când aplică sistemul A, să caracterizeze lacurile a căror suprafață este mai mică de 0,5 km².

35. Ca răspuns la o întrebare scrisă a Curții, instanța de trimitere a arătat că Irlanda utilizează sistemul B pentru a caracteriza corpurile de apă de suprafață, care nu se referă la valori numerice. În această privință, din cuprinsul punctului 1.2.2 din anexa II rezultă că, în cadrul sistemului B și în ceea ce privește lacurile, dintre „[f]actori[i] fizici și chimici care determină caracteristicile lacului și, în consecință, structura și compoziția populației biologice”, factorii obligatorii sunt altitudinea, latitudinea, longitudinea, adâncimea, geologia și *dimensiunea*. Or, punctul 1.1 subpunctul (iv) din această anexă enunță că, dacă se utilizează sistemul B, „statele membre trebuie să obțină cel puțin același nivel de clasificare pe care l-ar obține folosind sistemul A” și că, în mod corespunzător, „corpurile de apă de suprafață din districtul hidrografic sunt clasificate pe tipuri utilizând valorile pentru descriptorii obligatorii și pentru acei descriptori sau acele combinații de descriptori opționali care sunt necesari pentru a se asigura îndeplinirea condițiilor de referință biologice specifice fiecărui tip”. Din această dispoziție rezultă că, în măsura în care sistemul A ia drept referință dimensiunea minimă de 0,5 km² pentru a se efectua caracterizarea unui lac, în sensul

articolului 5 din Directiva 2000/60, aplicarea sistemului B implică faptul că un lac trebuie să aibă o asemenea suprafață pentru a face în mod necesar obiectul unei caracterizări de către statul membru în cauză.

36. Această interpretare este confirmată de Documentul de orientare nr. 2. Desigur, deși un astfel de document nu are un caracter obligatoriu din punct de vedere juridic¹⁸, este interesant să se observe că, la punctul 3.5 din acesta, referitor la „mici elemente de apă de suprafață”, el prevede că obiectivul Directivei 2000/60 este de a stabili un „cadru pentru protecția tuturor apelor, inclusiv apele interioare de suprafață, apele de tranziție, apele de coastă și apele subterane”, dar că „apele de suprafață includ un număr mare de ape de foarte mici dimensiuni a căror gestionare impune o sarcină administrativă care poate fi enormă”¹⁹. Acest document adaugă, la același punct 3.5, că directiva nu prevede un prag pentru „corpuri de apă” foarte mici și că „statele membre dispun de o marjă de manevră pentru a decide dacă obiectivele directivei, care se aplică tuturor apelor de suprafață, pot fi atinse fără ca fiecare element minor, dar distinct și semnificativ, al apelor de suprafață să fie identificat ca fiind un corp de apă”, înainte de a propune o abordare posibilă pentru protecția acestor ape²⁰.

37. În această privință, suntem de acord cu analiza guvernului irlandez potrivit căreia impunerea unor obligații administrative atât de împovărătoare în privința unor mici elemente de apă de suprafață ar putea deturna resurse destinate executării unor obligații specifice în privința corpurilor de apă importante care decurg din Directiva 2000/60. În consecință, faptul că lacurile cu o suprafață mai mică de 0,5 km² nu sunt supuse unei caracterizări, în sensul articolului 5 din această directivă, nu pare, ca atare, incompatibil cu obiectivul directivei menționate de a preveni deteriorarea apelor de suprafață.

38. În urma caracterizării corpurilor de apă de suprafață, în sensul acestui articol 5, statele membre trebuie să efectueze clasificarea stării lor ecologice, în conformitate cu articolul 8 și cu anexa V la Directiva 2000/60. Însă, din moment ce, în ceea ce privește lacurile a căror suprafață este mai mică de 0,5 km², statele membre nu sunt obligate să efectueze caracterizarea acestora, rezultă în mod logic că ele nu au nici obligația de a clasifica starea ecologică a unor astfel de lacuri²¹. Trebuie să se adauge că această directivă nu se opune ca, atunci când consideră că este justificat, statele membre să își exercite facultatea de a caracteriza și de a clasifica lacuri cu o suprafață mai mică de 0,5 km²²².

39. Având în vedere ceea ce precedă, propunem să se răspundă la prima întrebare că articolele 5 și 8 din Directiva 2000/60 trebuie interpretate în sensul că nu impun statelor membre să caracterizeze și să clasifice toate lacurile a căror suprafață este mai mică de 0,5 km².

¹⁸ A se vedea în acest sens Hotărârea din 5 mai 2022, Association France Nature Environnement (Impacturi temporare asupra apelor de suprafață) (C-525/20, EU:C:2022:350, punctul 31). Astfel, în această hotărâre, Curtea a urmat o interpretare diferită de cea reținută în Documentul de orientare nr. 36, consacrat „derogărilor de la obiectivele de mediu potrivit articolului 4 alineatul (7)”, care se înscrie de asemenea în cadrul Strategiei comune de punere în aplicare a Directivei 2000/60.

¹⁹ Subliniere prezentă în versiunea originală. Acest punct 3.5 indică de asemenea faptul că un număr mare de corpuri de apă de suprafață se vor situa sub valorile minime ale dimensiunii stabilite pentru râuri și lacuri la punctul 1.2 din anexa II.

²⁰ Subliniere prezentă în versiunea originală. Potrivit aceluiași punct 3.5, în cadrul aplicării sistemului B, se recomandă utilizarea dimensiunii râurilor mici și a lacurilor în conformitate cu sistemul A.

²¹ Cu toate acestea, astfel cum se analizează în cadrul celei de a treia întrebări preliminare, în măsura în care un proiect de amenajare poate conduce la deteriorarea stării unui lac cu o suprafață mai mică de 0,5 km², statul membru în cauză trebuie să asigure protecția acestuia în temeiul Directivei 2000/60.

²² În observațiile sale scrise, guvernul francez a arătat că autoritățile naționale competente au caracterizat și ulterior au clasificat lacuri alpine mici a căror suprafață este mai mică de 0,5 km² pentru motivul că acestea fac obiectul unei monitorizări ecologice și științifice începând cu secolul al XIX-lea și că, prin urmare, constituie un eșantion deosebit de semnificativ și de util pentru a urmări evoluția stării apelor în mediul alpin pe o perioadă mai lungă.

B. Cu privire la prima întrebare preliminară litera b)

40. Prin intermediul primei întrebări litera b), instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă răspunsul la prima întrebare litera a) este diferit în situația în care corpul de apă în cauză se situează într-o zonă protejată, în sensul Directivei 2000/60.

1. Cu privire la admisibilitate

41. Trebuie amintit că numai instanța națională, care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată, are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea sau validitatea unei norme a dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe. Rezultă că întrebările adresate de instanțele naționale beneficiază de o prezumție de relevanță. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă rezultă că interpretarea solicitată nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, dacă problema este de natură ipotetică ori Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util întrebărilor respective²³.

42. În speță, din decizia de trimitere reiese că, în răspunsul său, EPA a susținut că lacul nu îndeplinea criteriul referitor la localizarea într-o zonă protejată, în sensul Directivei 2000/60. Ca răspuns la o întrebare scrisă adresată de Curte, instanța de trimitere a precizat că lacul nu se situa într-o zonă protejată, dar că era direct legat de aria specială de conservare²⁴ a golfului și a insulelor Kilkieran printr-o conexiune intertidală directă²⁵.

43. Prin urmare, este necesar să se constate că lacul nu se află în interiorul unei zone protejate, în sensul anexei IV la Directiva 2000/60. În consecință, considerăm că prima întrebare litera b) este ipotetică și, în consecință, inadmisibilă.

2. Cu privire la fond

44. În ipoteza în care Curtea ar considera că prima întrebare litera b) este admisibilă, arătăm că, în special potrivit articolului 4 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2000/60, în ceea ce privește zonele protejate, statele membre asigură, în principiu, respectarea tuturor standardelor și obiectivelor în termen de cel mult 15 ani de la data intrării în vigoare a acestei directive. Articolul 6 din respectiva directivă prevede că statele membre asigură întocmirea unui registru sau a mai multor registre ale zonelor protejate. Pe de altă parte, articolul 8 alineatul (1) a treia liniuță din aceeași directivă prevede că, în cazul zonelor protejate, programele de monitorizare a stării apelor sunt completate cu specificațiile conținute în legislația Uniunii pe baza căreia s-a stabilit fiecare zonă protejată.

²³ A se vedea Hotărârea din 9 februarie 2023, VZ (Ofertant exclus definitiv) (C-53/22, EU:C:2023:88, punctul 23 și jurisprudența citată).

²⁴ Articolul 1 litera (l) din Directiva 92/43 definește „aria specială de conservare” ca fiind „un sit de importanță comunitară desemnat de către un stat membru prin acte administrative sau clauze contractuale, în care se aplică măsurile de conservare necesare pentru menținerea sau readucerea la un stadiu corespunzător de conservare a habitatelor naturale și/sau a populațiilor din speciile pentru care a fost desemnat respectivul sit”.

²⁵ O „zonă delimitată de maree” este zona de oscilație a mării.

45. În consecință, Directiva 2000/60 prevede că în cazul zonelor protejate se aplică controale suplimentare. În schimb, această directivă nu conține nicio dispoziție care să modifice domeniul de aplicare teritorial al obligației de caracterizare și de clasificare a corpurilor de apă de suprafață, astfel cum este stabilit în anexele II și V la această directivă, pe baza caracteristicilor fizice ale acesteia. Trebuie să se adauge că, astfel cum s-a arătat la punctul 38 din prezentele concluzii, statele membre dispun de posibilitatea de a caracteriza și ulterior de a clasifica lacuri cu o suprafață mai mică de 0,5 km² atunci când acestea sunt situate în zone protejate²⁶.

46. În aceste condiții, considerăm că răspunsul dat la prima întrebare litera a) nu este diferit în situația în care corpul de apă în cauză se situează într-o zonă protejată, în sensul Directivei 2000/60.

C. Cu privire la a doua întrebare preliminară

47. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în ipoteza în care s-ar răspunde afirmativ la prima întrebare, dacă Directiva 2000/60 trebuie interpretată în sensul că un proiect de amenajare care poate afecta un corp de apă de suprafață poate fi autorizat de autoritatea națională competentă în cazul în care acest corp de apă nu a fost caracterizat și clasificat, în sensul articolelor 5 și 8 din această directivă.

48. Având în vedere răspunsul propus la prima întrebare, considerăm că nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

D. Cu privire la a treia întrebare preliminară

49. Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească, în ipoteza în care s-ar răspunde negativ la prima întrebare, dacă Directiva 2000/60 trebuie interpretată în sensul că impune autorității naționale competente care se pronunță cu privire la cererea de autorizare a unui proiect de amenajare susceptibil să afecteze un lac care nu a făcut obiectul unei caracterizări și al unei clasificări, în sensul articolelor 5 și 8 din această directivă, din cauza suprafeței sale reduse, obligații în vederea asigurării protecției acestui corp de apă.

50. Astfel cum s-a arătat la punctul 28 din prezentele concluzii, Directiva 2000/60 prevede o serie de dispoziții, printre altele cele ale articolelor 3, 5, 8, 11 și 13 din aceasta, care stabilesc un proces complex ce cuprinde mai multe etape reglementate în detaliu, pentru a permite statelor membre să pună în aplicare măsurile necesare, în funcție de specificitățile și de caracteristicile corpurilor de apă identificate pe teritoriile lor.

51. În speță, astfel cum reiese din răspunsul propus la prima întrebare, statul membru în cauză nu era obligat să efectueze caracterizarea și clasificarea lacului, prevăzute la articolul 5 și, respectiv, la articolul 8 din această directivă. Prin urmare, se ridică problema în ce măsură trebuie respectate etapele următoare ale procesului prevăzut de directiva menționată, care urmăresc să asigure protecția corpurilor de apă de suprafață. Cu alte cuvinte, corpurile de apă de suprafață mici nu intră, în general, în domeniul de aplicare al Directivei 2000/60? Apreciem că trebuie să se răspundă negativ la această întrebare.

²⁶ Guvernul irlandez a arătat, în observațiile sale scrise, că EPA a caracterizat toate lacurile situate în zone protejate, inclusiv cele cu o suprafață mai mică de 0,5 km², arătând în același timp că această practică nu este impusă de Directiva 2000/60.

52. În această privință, trebuie să se facă trimitere la jurisprudența generală a Curții potrivit căreia articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2000/60 nu se limitează la a prevedea, potrivit unei formulări programatice, simple obiective de planificare a gestionării, ci produce efecte obligatorii, după ce starea ecologică a corpului de apă în cauză a fost stabilită, în fiecare etapă a procedurii prevăzute de această directivă. Această dispoziție nu conține, așadar, numai obligații de principiu, ci privește și proiecte determinate. Astfel, sub rezerva acordării unei derogări, orice deteriorare a stării unui corp de apă trebuie evitată, independent de planificările pe termen mai lung prevăzute de planuri de gestionare și de programe de măsuri. Obligația de a preveni deteriorarea stării corpurilor de apă de suprafață trebuie respectată în fiecare stadiu al punerii în aplicare a acestei directive și este aplicabilă *oricărui tip și oricărei stări* a unui corp de apă de suprafață pentru care a fost adoptat sau ar fi trebuit să fie adoptat un plan de gestionare. Statul membru în cauză are, în consecință, obligația de a refuza autorizarea unui proiect în cazul în care acesta este de natură să deterioreze starea corpului de apă în discuție sau să compromită obținerea unei stări bune a corpurilor de apă de suprafață, cu excepția cazului în care se consideră că proiectul respectiv intră sub incidența unei derogări în temeiul articolului 4 alineatul (7) din aceeași directivă. Aceasta implică faptul că, în cursul procedurii de autorizare a unui proiect și, prin urmare, înainte de adoptarea unei decizii, autoritățile naționale competente sunt obligate, în temeiul articolului 4 din Directiva 2000/60, să controleze dacă acest proiect poate avea efecte negative asupra apei care ar fi contrare obligațiilor de a preveni deteriorarea și de a îmbunătăți starea corpurilor de apă de suprafață și subterană²⁷.

53. Această jurisprudență se înscrie în procesul clasic de protecție a corpurilor de apă în statele membre, menționat la punctul 50 din prezentele concluzii, făcând referire în special la „stabilirea stării ecologice a corpului de apă” și la „adoptarea unui plan de gestionare” ca elemente prealabile. S-ar putea deduce de aici că, atunci când nu au fost stabilite aceste elemente, precum în cauza principală, corpul de apă vizat nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2000/60.

54. În același sens, articolul 4 alineatul (1) litera (a) din această directivă urmărește să prevină deteriorarea stării tuturor „corpurilor de apă de suprafață”. Or, articolul 2 punctul 10 din directiva menționată definește un „corp de apă de suprafață” ca fiind o parte distinctă și „semnificativă” a unei ape de suprafață, cum ar fi un lac, un rezervor, un curent de apă, un râu sau un canal, o parte a unui curent de apă, râu sau canal, o apă de tranziție sau un segment din apele de coastă. Astfel, această dispoziție ar putea fi interpretată în sensul că, printre altele, un lac de dimensiuni mici nu constituie o parte „semnificativă” a unei ape de suprafață, așa cum susțin guvernele irlandez, francez și neerlandez.

55. Totuși, pe de o parte, din jurisprudența citată la punctul 52 din prezentele concluzii reiese că obligația de a preveni deteriorarea stării corpurilor de apă de suprafață este aplicabilă „oricărui tip și oricărei stări a unui corp de apă de suprafață”. Astfel, dincolo de simpla respectare a procesului stabilit de Directiva 2000/60, obiectivul acesteia din urmă este protecția, printre altele, a tuturor apelor interioare de suprafață. Acest obiectiv este cel care trebuie să prevaleze în situația în care corpul de apă respectiv nu a făcut obiectul unei caracterizări și al unei clasificări, în conformitate cu anexa II, din cauza suprafeței sale reduse.

56. Pe de altă parte, în ceea ce privește termenii „parte semnificativă” care figurează la articolul 2 punctul 10 din Directiva 2000/60, trebuie să se facă referire la lucrările pregătitoare ale acesteia. Astfel, în Propunerea de directivă a Consiliului de instituire a unui cadru de acțiune comunitară

²⁷ A se vedea Hotărârea din 5 mai 2022, Association France Nature Environnement (Impacturi temporare asupra apelor de suprafață) (C-525/20, EU:C:2022:350, punctele 24-26 și jurisprudența citată).

în domeniul apei²⁸, prezentată la 26 februarie 1997, Comisia a definit, la articolul 2 punctul 7 din această propunere, un „corp de apă” ca fiind o „parte *discretă și omogenă* a apelor de suprafață sau a apelor subterane, cum ar fi un acvifer, un lac, un rezervor, o porțiune de fluviu, de râu sau de canal, un estuar sau o porțiune din apele de coastă”²⁹, iar la punctul 8 al acestui articol un „corp de apă semnificativ” după cum urmează: „în sensul articolului 8, înseamnă toate apele destinate producerii de apă potabilă dintr-o sursă unică ce deservește mai mult de 15 gospodării”. În cadrul adoptării Directivei 2000/60, aceste definiții nu au fost reținute, fără ca noțiunea de parte „semnificativă” a apelor de suprafață să fie definită în această directivă.

57. În urma unei întrebări scrise adresate de Curte privind motivele care au determinat legiuitorul Uniunii să se îndepărteze de noțiunea inițială de „corp de apă”, guvernul irlandez a arătat că lucrările pregătitoare confirmă poziția sa potrivit căreia intenția acestui legiuitor era de a stabili un prag *de minimis* utilizabil în practică. La rândul său, guvernul neerlandez a susținut că termenii „parte semnificativă” se referă la un criteriu spațial, și anume dimensiunea. În ceea ce privește Comisia, aceasta a considerat că nu este necesar să se stabilească o legătură între adjectivul „semnificativ” și o zonă cu o suprafață de cel puțin 0,5 km² pentru motivul că din diferitele versiuni lingvistice ale Directivei 2000/60 reiese că delimitarea unui corp de apă ca fiind „distinct și semnificativ” privește mai mult caracteristicile topologice decât dimensiunea sa ca atare.

58. În această privință, constatăm că această directivă nu conține nicio dispoziție care să asocieze descriptorii care figurează în tabelele sistemului A cu noțiunea de parte distinctă și „semnificativă” a apelor de suprafață. Prin urmare, un „corp de apă de suprafață”, definit ca fiind o „parte distinctă și semnificativă a unei ape de suprafață, cum ar fi un lac, un rezervor, un curent de apă, un râu sau un canal, o parte a unui curent de apă, râu sau canal, o apă de tranziție sau un segment din apele de coastă”, poate fi înțeles, prin întrebuițarea termenilor „cum ar fi”, ca vizând un *tip* de element de apă, indiferent de dimensiunea sa, și anume, în speță, orice „lac”. Cu alte cuvinte, o parte care nu este „semnificativă” a apelor de suprafață ar putea fi un element care nu este vizat de această definiție, cum ar fi o „baltă”.

59. Desigur, descriptorii care figurează în tabelele sistemului A arată că legiuitorul Uniunii nu a dorit să supună caracterizării și clasificării, în sensul articolelor 5 și 8 din Directiva 2000/60, lacurile de dimensiuni mici. Totuși, astfel cum reiese din sistematica acestei directive, acest legiuitor a intenționat să asigure protecția tuturor apelor din statele membre. În plus, întrucât apele de suprafață sunt conectate în mod natural, calitatea unui element de apă de suprafață de mici dimensiuni (fără a fi neglijabil) poate afecta calitatea unui alt element mai mare³⁰. Prin urmare, un lac cu o suprafață mai mică de 0,5 km² trebuie să facă obiectul unei protecții în temeiul respectivei directive.

60. Rezultă că, așa cum a arătat Comisia, atunci când autoritatea națională competentă primește o cerere de autorizare pentru un proiect de amenajare, obligația de a preveni deteriorarea se aplică oricărui corp de apă de suprafață care ar putea fi afectat de acest proiect. În consecință, pentru a asigura respectarea acestei obligații, corpurile de apă menționate trebuie să facă obiectul programului de măsuri menționat la articolul 11 din directiva respectivă³¹. În special, după cum prevede litera (e) a alineatului (3) al acestui articol, programul respectiv trebuie să conțină „măsuri de bază”, printre care măsurile de control al captărilor de apă dulce din apele de

²⁸ COM(97) 49 final.

²⁹ Sublinierea noastră.

³⁰ În observațiile sale scrise, reclamantul arată că lacul face parte dintr-un grup de lacuri conectate, a căror suprafață totală depășește 50 de hectare.

³¹ A se vedea în acest sens punctul 3.5 din Documentul de orientare nr. 2.

suprafață. Însă, un asemenea program de măsuri nu este suficient, în opinia noastră, pentru a preveni orice deteriorare a stării unui corp de apă de mici dimensiuni. Astfel, având în vedere jurisprudența citată la punctul 52 din prezentele concluzii, este necesar să se examineze proiectul particular în cauză.

61. Astfel, considerăm că, atunci când se solicită autorizarea unui proiect de amenajare, autoritatea națională competentă trebuie să efectueze determinarea stării *ad-hoc* a corpului de apă vizat pentru a se asigura că acest proiect nu conduce la o deteriorare a stării acestuia. În opinia noastră, statul membru trebuie, aplicând prin analogie articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2000/60, să se asigure de faptul că se efectuează o analiză a impactului activităților umane asupra stării acestui corp de apă, precum și o analiză economică a utilizării apei. Astfel, este vorba despre stabilirea criteriilor de evaluare în măsura în care, potrivit jurisprudenței Curții, obligația de a preveni deteriorarea stării unui corp de apă înglobează orice schimbare de natură să afecteze realizarea obiectivului principal al acestei directive³². Desigur, o asemenea examinare prezintă dificultăți practice certe, în lipsa unei caracterizări și a unei clasificări prealabile. Însă ea pare necesară în vederea asigurării protecției apelor de suprafață în Uniune³³.

62. Astfel cum rezultă din jurisprudența citată la punctul 52 din prezentele concluzii, referitoare la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2000/60, statul membru în cauză are obligația de a refuza autorizarea unui proiect în cazul în care acesta este de natură să deterioreze starea corpului de apă în discuție sau să compromită obținerea unei stări bune a corpurilor de apă de suprafață, cu excepția cazului în care se consideră că proiectul respectiv intră sub incidența unei derogări în temeiul articolului 4 alineatul (7) din această directivă.

63. Prin urmare, propunem să se răspundă la a treia întrebare că Directiva 2000/60 trebuie interpretată în sensul că, în cadrul procedurii de autorizare a unui proiect privind un lac care nu a făcut obiectul unei caracterizări și al unei clasificări, din cauza suprafeței sale reduse, autoritățile naționale competente trebuie să se asigure, printr-o analiză *ad-hoc*, că proiectul respectiv nu este susceptibil să cauzeze o deteriorare a stării acestui corp de apă de suprafață, în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din directiva menționată.

V. Concluzie

64. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de High Court (Înalta Curte, Irlanda) după cum urmează:

1) Articolele 5 și 8 din Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei

trebuie interpretate în sensul că

nu impun statelor membre să caracterizeze și să clasifice toate lacurile a căror suprafață este mai mică de 0,5 km².

³² A se vedea în acest sens Hotărârea din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, punctul 66).

³³ Astfel cum am arătat în Concluziile noastre prezentate în cauza Association France Nature Environnement (Impacturi temporare asupra apelor de suprafață) (C-525/20, EU:C:2022:16, punctul 72), Directiva 2000/60 a fost concepută pentru a evita, în măsura posibilului, deteriorarea stării corpurilor de apă și, în acest sens, după cum se arată în considerentul (25) al acestei directive, obiectivele ecologice trebuie stabilite astfel încât să se asigure obținerea unei stări bune a apelor de suprafață și a apelor subterane în întreaga Uniune și să se evite deteriorarea stării apelor în cadrul Uniunii, aceste obiective ambițioase implicând în mod necesar costuri pentru statele membre.

2) Directiva 2000/60

trebuie interpretată în sensul că,

în cadrul procedurii de autorizare a unui proiect privind un lac care nu a făcut obiectul unei caracterizări și al unei clasificări, din cauza suprafeței sale reduse, autoritățile naționale competente trebuie să se asigure, printr-o analiză ad-hoc, că proiectul respectiv nu este susceptibil să cauzeze o deteriorare a stării acestui corp de apă de suprafață, în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din directiva menționată.